

2.9.2022

VN/410/2022
VN/410/2022-OM-14

Liikenne- ja viestintäministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain 128 ja 197 §:n muuttamisesta

1. Perusoikeuksien yleisistä rajoitusedellytyksistä esityksessä

Esitysluonnoksen sivulla 17 on kuvattu perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä. Sääntämisympäristöperusteluissa ei kuitenkaan arvioida minkään perusoikeuden rajoittamista. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että onko tarkoitus ollut mahdollisesti kuvata esityksen vaikutuksia esimerkiksi elinkeinovapautteen tai omaisuudensuojaan. Esimerkiksi ehdotuksen 108 a §:n mukainen mahdollisuus nimetä tietopalvelulle tarjoaja joko yksinoikeudella tai jaetulla vastuulla, vaikuttaa kysymykseltä, jota olisi perusteltua tarkastella elinkeinovapauden näkökulmasta, koska yksinoikeutta voidaan pitää jossain määrin elinkeinovapauden rajoittamisena. Jatkovalmistelussa olisi perusteltua arvioida, tulisiko harkintaa siitä, milloin nimeäminen tehdään yksinoikeudella ja milloin jaetulla vastuulla, määritellä tarkemmin.

2. Julkisen hallintotehtävän siirtämistä koskevasta sääntelystä

Esitysluonnoksen sivulla 19 on kuvattu julkisen hallintotehtävän antamiseen liittyvän tarkoituksenmukaisuusedellytyksen kriteerejä. Perusteluissa on päädytty johtopäätökseen, jonka mukaan perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu tarkoituksenmukaisuusedellytys täytyisi. Kuitenkin se, millä perusteella edellytysten katsotaan täyttyvän, on jossain määrin vaikeasti hahmotettavissa esityksestä. Jatkovalmistelussa olisi syytä täsmentää vielä perusteluja, joiden mukaan tarkoituksenmukaisuusedellytyksen katsotaan täyttyvän.

Esitysluonnoksen 11 e §:ään ja 108 a §:ään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi hoitaa tehtävän itse tai hankkia palvelun yksityiseltä tai julkiselta palveluntarjoajalta. Säännösehdotuksen mukaan tehtävän siirtämisessä ja sen hoitamisessa noudatetaan, mitä liikenteen palveluista annetun lain 25 luvun 210, 212, 213 ja 215 §:ssä säädetään. Ilmeisesti tarkoituksena on, että liikenteen palveluista annetun lain säännöksiä sovellettavaksi tulemisella turvattaisiin perustuslain 124 §:n mukaisten kriteerien asianmukainen huomioiminen. Oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa olisi syytä kuvata perusteluihin vielä tarkemmin se, että miten pykäläviittauksella katsotaan turvattavan se, että on sopuosinnussa perustuslain 124 §:n kanssa. Esimerkiksi

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

2.9.2022

VN/410/2022
VN/410/2022-OM-14

säättämisyjärjestysperusteluissa tulisi kuvata, miten esitettävällä sääntelyllä turvataan, ettei siirtäminen vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

3. Muut asiaan liittyvät esitykset ja vastaava pykälä

Esitysluonnoksen jaksoissa 7.1 (s. 12) ja 10.1 (s. 17) käsitellään valmiuslain muuttamista koskevaa hallituksen esitystä HE 63/2022 vp. Oikeusministeriö toteaa aluksi, että mainittu esitys on jo eduskunnassa käsitelty ja ehdotetut valmiuslain muutokset ovat tulleet voimaan 15.7.2022. Esityksestä jää lisäksi jossain määrin epäselväksi, miten mainitut valmiuslain muutokset liittyvät ilmailulain 88 §:ään ehdotettuun muutokseen. Viranomaisille normaalioloihin ehdotettavat uudet tai laajennetut toimivaltuudet on perusteltava itsenäisesti normaaliolojen tarpeiden kautta, eivätkä ne voi perustua vain poikkeusoloissa ja viimesijaisesti sovellettavan valmiuslain vastaaviin säännöksiin tai niiden puutteeseen.

4. Tiedonsaantioikeutta koskeva liikenteen palvelulain 197 §

Esitysluonnoksessa sivulla 16 todetaan, että

- ”Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän ”tai Euroopan unionin lainsäädännön” ja ”tai Euroopan unionin lainsäädännössä”, jotta valvontaviranomaisella olisi oikeus saada tietoja myös U-space-täytäntöönpanoasetuksen mukaisten toimijoiden valvomiseksi. Vastaavasti 3 momenttiin ehdotetaan lisättävän ” tai Euroopan unionin lainsäädännössä”.”

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotus tiedonsaantioikeuden laajentamisesta vaikuttaisi olevan hyvin avoin, kun säännös laajentaisi yleisesti tiedonsaantioikeuden ”Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien hoitamiseen”. Jatkovalmistelussa on syytä arvioida, tulisiko U-space-sääntely ottaa pykälätasolle nimenomaisena säädöksenä, jonka valvontaan tiedonsaantioikeutta on tarkoitus laajentaa. Vähintään perusteluihin syytä täsmentää, onko tarkoitus antaa valvontaviranomaiselle oikeuksia tiedonsaantiin myös muiden säännösten kuin U-space-sääntelyn osalta.

Ehdotuksen mukainen laajennus laajentaisi joka tapauksessa tiedonsaantioikeutta arkaluonteisiin ja salassa pidettäviin henkilötietoihin. Erityisesti sen osalta, että tiedonsaantioikeus laajenisi salassa pidettäviin tietoihin, kuten rikosrekisteriin, tulee jatkovalmistelussa täsmentää perusteluita, joissa arvioidaan tämän tiedonsaantioikeuden laajentamisen asianmukaisuutta.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei esitysluonnoksessa ole kuvattu rikos- ja sakkorekisteritietoja koskevan sääntelyn suhdetta esitykseen. Vaikka rikosrekisteriä ja sakkorekisteriä koskeva säännös on jo voimassaolevassa liikenteen palveluista annetun lain 197 §:ssä, kiinnittää oikeusministeriö huomiota muutamaan seikkaan kyseisessä sääntelyssä. Ensinnäkin rikosrekisterilain (770/1993) salassapitoperiaatteen mukaan rikosrekisteritietojen luovuttamisesta tulee säätää rikosrekisterilaissa (ks. 3 §). Tietojen luovuttamisesta viranomaisille säädetään rikosrekisterilain 4 ja 4 a §:ssä. Sakon täytäntöönpanosta annetussa lain

2.9.2022

VN/410/2022
VN/410/2022-OM-14

(672/2002) 50 §:n 2 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta sakkorekisteristä. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin liikenteen palveluista annetun lain 197 §:n suhdetta mainittuihin lakiin. Perusteltua voisi olla, että esitystä täydennettäisiin siten, että esitysluonnoksesta käy selvästi ilmi, mihin rikosrekisterilain ja sakkorekisterilain säännöksiin viranomaisen oikeus saada ko. tietoja perustuisi. Myös sakkorekisterin tietojen luovuttamisen osalta säännöksessä on yksilöitävä tietoihin oikeutettu taho, luovutettavat tiedot ja tietojen käyttötarkoitus (HE 218/2001 vp, s. 56).

5. Vaikutukset oikeusrekisterikeskuksen toimintaan

Esityksellä laajennettaisiin valvontaviranomaisen oikeutta saada tietoa oikeusrekisterikeskuksen vastuulla olevista rikos- ja sakkorekistereistä. Esityksessä ei ole arvioitu esityksen vaikutuksia oikeusrekisterikeskukseen. Esityksen vaikutukset oikeusrekisterikeskukseen tulee selvittää huolellisesti yhdessä oikeusministeriön kanssa ennen esityksen antamista.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Lauri Koskentausta

VN/410/2022-OM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: